

Anna Maria Cabré, demògrafa

d'UDC, preveu una sèrie de millores laborals, fiscals i socials encaminades al foment del tercer fill i a modificar l'actual concepte de família nombrosa. Potser perquè una de les raons que han provocat la vertiginosa caiguda de l'índex de la natalitat en el conjunt de l'estat —com a Grècia, Portugal o Itàlia— és la inexistència d'una política natalista. També perquè l'Espanya imperial dels «cuarenta millones» dels demògrafs del franquisme va ser més qüestió de retòrica que no de fets.

Per a Anna Maria Cabré, «una política de fer fills sense més, no té sentit. Però cal una política de suport a la família, no tant a fomentar els fills com a garantir-ne el benestar. Les criatures són una inversió que només reporta beneficis a la societat. A més, som dels pocs països de la CEE que no tenim una política familiar. Les 250 pessetes que paga la seguretat social per fill són una xifra ben ridícula».

La darrera incògnita

Queda per desvetllar una incògnita. ¿La natalitat baixarà com s'afirma, o es reactivarà? ¿Quines són les actituds de les generacions més joves pel que fa a un tema tan pelut com aquest? Per a Rafael Xambó, sociòleg, que ha realitzat un estudi sobre el comportament sexual dels joves, «no es pot pas preveure que hi hagi una revifalla a curt terme. És cert que hi ha un redescobriments dels «valors familiars», però no entesos a l'estil tradicional. La família s'entén més aviat com un refugi, una pensió assegurada. Penso que si hi hagués una reactivació econòmica, els joves tornarien a allunyar-se dels valors familiars». Xambó parla de la ge-

neració dels setanta, la més nombrosa i estudiada i de la qual anticipa que són —sexualment— més tolerants, encara que quedin petites ombres en temes com l'homosexualitat o el treball compartit.

Per a Anna Maria Cabré, les coses podrien ser diferents. Per a ella, la re-

vifalla es donarà ben aviat, si no s'età donant ja: «El que diem a l'informe és que hi ha una forta probabilitat que aquesta pugi. Perquè hi ha un enorme potencial de naixements. De parelles que tenen fills projectats i que no acaben de materialitzar-los. Entre el potencial i la realització falta un detonant, i aquest podria ser la reactivació econòmica. És evident que no tornarem a assolir taxes de natalitat com les dels primers setanta, eren anòmales. Però l'actual també ho és».

Per corroborar-ho, explica que «cada generació té un comportament diferent. Es pot dir que la gent que va néixer entre 1955 i 1960 es jubilarà amb molt poca herència. És la generació que li ha tocat viure la crisi, el canvi sobtat de valors, i és la responsable de la situació actual. Però cal esperar a veure què faran els que van néixer a principis dels setanta, el grup més nombros, i que el 1999 tindran al voltant dels vint-i-cinc anys. Poden haver canviat moltes coses i els seus valors poden ser uns altres».

El 2.010 serà l'hora dels nascuts en la dècada dels vuitanta. La generació menys nombrosa, la que, en darrer moment, tindrà la paraula. □

RAFAEL XAMBÓ, SOCIÒLEG

Una natalitat quasi europea

Rafael Xambó, sociòleg i sexòleg de la Universitat de València, considera que la natalitat és baixa al País Valencià, tot i que hi ha un fort impuls demogràfic a les comarques del sud.

E. R.

—¿Quines han estat les particularitats demogràfiques del País Valencià al llarg de la història?

—Una de les característiques més importants és que el procés de transició demogràfic comença més tard a causa de l'epidèmia de grip el 1918. Una epidèmia tan greu com les dels segles anteriors. En el cas valencià la mortalitat minva a partir de 1920, que és quan podem considerar que s'inicia el procés de transició demogràfica. Una segona fase comença entre 1955-60, quan la industrialització valenciana es caracteritza —a diferència de les ciutats europees— per un espectacular augment de la natalitat, que produirà l'anomenada «revolució demogràfica». Aquesta revolució arriba al 1980.

—¿És veritat que la natalitat valenciana s'ensorra el primer terç de segle molt abans que a la resta de l'estat? ¿Per què?

—Bé, crec que en aquell moment es va ensorrar a tots els Països Catalans abans que a la resta de l'estat, i no tan sols a València.

—La població valenciana té un grau d'envelliment de l'11,9 el 1986, molt per sota de la mitjana estatal. ¿Significa això que es tracta d'una població jove?

—Els anys 50 la població valenciana era de les més velles de l'estat, però els 60 es produeix el boom de la natalitat i això fa que la població esdevinga més jove. A més comencen a arribar immigrants principalment d'Andalusia i Aragó, gent jove que porten molts fills i unes pautes rurals que asseguren la reproducció.

—*¿Quines són les previsions de futur al País Valencià a nivell demogràfic?*

—La tendència en el futur serà la mateixa que a la resta d'Europa, és a dir, d'equilibri mortaldat-natalitat. No obstant això, cal tenir en compte el fenomen del sud del país, és a dir, Elx, el Baix Vinalopó i el Baix Segura, on les previsions són de continuar amb el creixement demogràfic a causa de la immigració. Cada vegada és més la gent que ve de fora, andalusos sobretot, buscant feina i que en troben. S'hi queden i comencen a tenir fills.

—*¿Es pot parlar llavors d'ensorrament de la natalitat? ¿És o no previsible?*

—La natalitat en general ja es troba a nivell europeu i això s'ha produït a partir del 1980, que és quan s'ha estabilitzat. Hi ha un salt molt fort i si que es pot parlar d'enfonsament, a més si tenim en compte que del 60 al 75 la població al País Valencià ha crescut tant com en tot el segle. És a partir dels vuitanta quan deixa de créixer llevat de la zona sud del país, que encara continua amb un alt índex de natalitat.

—*Per acabar, ¿la situació valenciana té alguna particularitat respecte a la resta dels Països Catalans?*

—Crec que són molt paregudes i que el conjunt s'assembla molt a la resta de països europeus. □

lítiques natalistes. En diferents ocasions, el president Pujol s'ha referit a la necessitat «d'anar cap al tercer fill». També és un partit català, la Unió Democràtica de Catalunya, el que està al darrere de la proposta de llei que, en breu, pensa presentar Minoria Catalana al Congrés per tal d'afavorir la natalitat.

Històricament, el comportament demogràfic català —com en certa manera també el de les Illes i el del País Valencià— ha estat un dels més atípics dins el conjunt de l'Estat espanyol. O si més no, força vegades s'hi ha anticipat. Així, i deixant de banda la impressionant taxa de natalitat que es registrà entre 1960 i 1975 —fruit de l'allau migratori—, la baixa històrica de la natalitat catalana comença ja a finals del segle XIX, quasi en el mateix moment que a la resta d'Europa. Però encara més: entre 1945 i 1955 —anys del *baby boom* europeu de postguerra— la natalitat catalana es pot considerar una de les més baixes del món.

La preocupació per la baixa natalitat i la combinació d'aquesta amb els alts contingents d'immigrants que ha rebut el país al llarg del segle han marcat sovint el nostre pensament demo-

EL PRINCIPAT VA CAP A L'ENVELLIMENT

Catalunya: fregant els sis milions

Hi ha un procés d'envelliment de la població del Principat. Aquesta tendència vol ser invertida per la coalició governamental mitjançant una política natalista.

R. A.

Per primera vegada en la història del segle XX la població catalana sembla haver assolit una estabilitat que alguns qualifiquen d'envejable. Entre 1981 i 1986, el nombre d'habitants ha passat de 5.978.414 a 5.978.638. Tan sols un petit augment de 22.224 persones, sempre per sota dels sis milions de la propaganda. Amb una altra novetat important: allò que ha compensat el creixement vegetatiu de la població ha estat el fet insòlit d'haver registrat un balanç migratori negatiu. En cinc anys, han marxat del Principat més de vuitanta mil persones.

Els especialistes interpreten aquesta —momentània— estabilitat de maneres molt diverses. La primera és òbvia: anem cap a un país envellit. Tanmateix, tots coincideixen a assenyalar que «aquest manteniment de la població permet que les consideracions qualitatives passin per damunt de les quantitatives. Així, objectius com la reordenació territorial o la normalització lingüística són plenament compatibles amb un marc d'estabilitat». Això és el que diuen Joaquim Capellades i Manuel Falguera, membres del Consorci d'Informació i Documentació de Catalunya. També per a la demògrafa Anna Maria Cabré, «aquest és un bon

Aquest és un bon moment per a les polítiques de planificació.

moment per a les polítiques de planificació, de no anar, com sempre hem fet, darrere dels esdeveniments».

Tanmateix, i malgrat que el procés d'envelliment pot no ser tan alarmant com alguns mitjans de comunicació volen fer pensar, en medis persers a la coalició governamental no es veuria gens malament endegar ben aviat po-

gràfic. A *Catalunya, poble decadent*, de Josep Vandellós, escrit el 1935, ara reeditat i prologat per Jordi Nadal, s'afirma que «el moviment autònom català ha estat, més que una afirmació optimista de les nostres característiques, una darrera temptativa de defensa d'aquestes enfront de l'amenaça que per a les qualitats racials representa un